

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ι. Ν. Γουλάρη. — Ἰκέτιδες Αἰσχύλου.	Σπύρον Νικοκάβουρα. — Στροφή.
Κατίνα Γ. Παλά. — Ἐτοι ἄρχισε ἡ ἀγάπη τους. Διήγημα.	Πόρτα Ριάλα. — Εἰκόνα.
Νίκος Σαντοριναῖος. — Λορέντζος Μαβίλης. (Ποίημ.)	Κ. Θεοτόκη — Πόρτα Ριάλα. (Ἀνέκδοτο).
Γ. Ξερόπουλου. — Οἱ μεσαιωνικὲς ἰδέες τῆς Τερέζας. Διήγημα.	Σπύρον Λευθεριώτη. — Μᾶης. Ποίημα.
Εἰρ. Α. Δεντροῦ. — Ἐσωτικὸ Συναπάντημα. Ποίημα.	Δ. Μ. Σάρρου — Ἀπὸ τῆν Ἥλέκτραν τοῦ Εὐριπίδου.
Κ. Θεοτόκη. — Ἀγγελόκαστρο. (Ἀνέκδοτο).	Σπύρον Ν, Νικοκάβουρα. Γυναῖκα. Σοννέτο.
	Κάλβος — (Ἀπὸ τὸ Γερμανικόν.)

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΡΙΘ. 4

ΚΕΡΚΥΡΑ 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1925
ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΕΙΡ. Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΚΑΤ. Γ. ΠΑΠΑ

ΧΡΟΝΙΑ Ε΄.

ΨΙΣΧΥΛΟΥ ΙΚΕΤΙΔΕΣ Η ΕΞΟΔΟΣ ΧΩΡΟΣ (ΤΩΝ ΔΑΝΑ·ΓΔΩΝ)

Μὲ ὕμνους τώρα τοὺς θεοὺς τοὺς μακαρίους
ἄς λαμπρύνουμε τῆς χώρας,
τοὺς πολιούχους κι ὅσοι γύρω
τοῦ Ἑρασίου κατοικοῦν τὸ ἀρχαῖο τὸ ρέμα.
— Καὶ σεῖς παίρνειτε κατόπι τὸ τραγοῦδι
ἀκόλουθές μας.

Μόνον τοῦ Ἄργους ἄς δοξάζῃ αὐτὴ τὴν πόλη
ὁ αἶνος μου· κι ἄς μὴ ἀνυμνοῦνε
τῆσμάτά μας πιά τὰ σιόματα τοῦ Νείλου.

Μὰ τοὺς πόταμους, πολύτεκνοι ποῦ χύνουν
τὰ γλυκόπιτα νερά των
μέσ' ἀπὸ τὴ χώρα τούτη
καὶ μὲ τροφαντὰ παχαίνουν
ρέματα τῆς γῆς τὸ χῶμα.

Μά εἶθε ἢ Ἀρτέμιδα ἢ ἀγνή νὰ ρίξῃ βλέμμα
σ' αὐτὸ ἐπάνω τὸ κοπάδι,
μηδ' ἐρθῇ ποιέ του ὁ γάμος νὰ μᾶς βάλῃ
ἀπὸ κάτω ἀπ τὸ ζυγὸ τῆς Κυθραίας·
ἄς τὴν ἔχουνε οἱ ἐχθροί μου τέτοια τύχη.

ΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ

Δέ ξεχνᾷ ὁμως ὁ εὐσεβῆς δικός μας ὕμνος
καὶ τὴν Κύπριδα· γιὰ ἔχει πλάϊ σὶὸ Δία
δύναμη τὴν πῶς μεγάλη, σὰν τὴν Ἥρα,
καὶ κάθε τιμὴ τῆς πρέπει
τῆς πολὺγνωμῆς γιὰ τὰ ἔργα
τᾶγα καὶ τὰ σεβασιά τῆς·
καὶ τῆς παρασιτέκων δίπλα, συνθρογάτες
τῆς μητέρας των, ὁ Πόθος
καὶ πὸν τίποτα κανεῖς δὲν τῆς ἀρνιέται
ἢ Πειθῶ ἢ παντογητεύτρα·
μὰ ἔχει μέρος κ' ἢ ἀρμονία ἀπὸ τὸν κλῆρο
τῆς μεγάλης Ἀφροδίτης,
καὶ τὸ σμάρι τῶν Ἐρώτων μὲ τὰ κρυφο-
γλυκοψιδυρισμάτια των

Γιὰ τοὺς πρόσφυγες μὲ τρόμο
προμαντεύω ἐνάστιες μπόρες
σκληροὺς πόρους κ' αἱματόβρεχτους πολέμους·
γιαὶ πῶς τότε ἔτσι πρίμα
καλοτάξιδοι νὰ ἐφτάνανε οἱ ἐχθροὶ μας
σὶὸ γοργὸ κνηγήγημά τους;
Ὅ, τι ναι γραφτὸ ἀπ' τὴ Μοῖρα, θὲ νὰ γίνῃ
καὶ κανεῖς πέρ' ἀπ' τὸ θέλημα δὲ βγαίνει
τὸ μεγάλο ἀνεξιχνίαστο τοῦ Δία·
μὰ ὅπως μὲ τὸ γάμο τόσων
γυναικῶν πρὶν ἀπὸ σένα
ἴσως τέλος κι ὁ δικός σου αὐτὸς νὰ πάρῃ.

ΧΟΡΟΣ

Ὁ μέγας Δίας ἄς μὲ γλυτώνῃ ἀπὸ τὸ γάμο
τῆς Αἰγυπτιόσπορης τῆς φάρας!

ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ

Ὅμως ἴσως τὸ καλύτερο αὐτὸ θᾶηται.

ΧΟΡΟΣ

Νὰ μαλάξῃς νοῦ ζήτᾳς ποῦ δὲ λυγίζει.

ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ

Τι σοῦ μέλλεται ἀπ' τὴ Μοῖρα δὲν τὸ ξέρεις.

ΧΟΡΟΣ

Οὔτε θᾶχα τὴν ἀξίωση μὲς σιτὴ γνώμη,
βάθος ἄβυσσο, τοῦ Δία νὰ εἰσχωρήσω.

ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ

Δοιπὸν κοίτα καὶ μὴ λὲς μεγάλο λόγο.

ΧΟΡΟΣ

Σὰν ποῖο τάχα πῶς σωσιὸ λὲς νὰ μοῦ μάθῃς;

ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ

Νὰ φυλάεις καὶ μὲ τὰ θεῖα τὸ «μηδὲν ἄγαν.»

ΧΟΡΟΣ

Ὅχι! — ὁ Δίας ὁ βασιλιᾶς
ἀπὸ γάμο μισητὸ
μ' ἐχθρὸν ἀντὶ ἄς μὲ φυλᾷ,
αὐτὸς ποῦ ἀπ' τὴ συμφροῦ
λότρωσε καὶ τὴν Ἰώ,
μόνο πᾶγγιξε ἀπαλὰ
τὸ θανατιουργὸ του χέρι.

Κι ἄμποιε τῶν γυναικῶν
νίκη ἄς δίνῃ· ἀπ' τὸ κακὸ
τὸ πῶς λίγο, ἔσιω καὶ δυὸ
σιτρέγω μοῖρες ἀπ' αὐτό.
καὶ τὸ δίκιο ἄς ἀκλουθᾷ
ἢ δίκια κρίση ἀπ' τοὺς θεοὺς
καὶ τὸ λυτρωμὸ ἄς μοῦ φέρῃ.

ΕΤΣΙ ΑΡΧΙΣΕ Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥΣ

“Οτι καὶ νὰ πῆς ὅ,τι καὶ νὰκούσης, ὅ,τι καὶ νὰ αἰστανθῆς, τὸ εἶπα-
νε καὶ τὰκούσανε καὶ τὸ αἰστανθήκαν χίλιοι πρὶν ἀπὸ σένα.

Αἶ, φίλε μου, καινούργιο δὲν ὑπάρχει· δὲν ἀξίζει λοιπὸν τὸν κόπο
νὰ κόνῃ; τὸν πρωτότυπο· πήγαινε μέσα καὶ χόρευε, ὅπως χορεύουνε
καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ἄφρσέ με ἐμένα μὲ τοὺς σκέψεις μου, ποῦ δὲν μπο-
ροῦν πιά νὰ γίνουν οὔτε φαιδρότερες, οὔτε καὶ πιὸ θλιβερές.

Ἐνῶ ἐσύ, ἐσύ μπορείς ἀκόμα καὶ νὰ συγκινήσαι. Πόσο εὐτυχι-
σμένοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι, ποῦ μπορούνε νὰ συγκινῶνται· ἢ συγκίνηση,
φίλε μου, ἢ συγκίνηση εἶνε τὸ μοναχὸ σημάδι ζωῆς ἀπ᾿ ἄνω ἑστὸν ψό-
φιο κι' ἀνούσιο ἄνθρωπο.

Καὶ μὴ νομίσῃς....

— Καλὴ - σπέρα σας! Ἐνα κορίτσι σὰν ἄπρο σύννεφο χύθηκε
ἄξαφνα μέσα ἑστὸ ἤσυχο σαλονάκι καὶ βυθίστηκε ἀπαλὰ σένα χαμη-
λὸ μαλακὸ καναπέ.

“Α, τί ἀνάπαψη! στέναξε.

Ἦρθατε μονάχα γιὰ νὰναπαυτῆτε;

— “Ὀχι· ἦρθα καὶ γιὰ νὰ σὰς δῶ! στέναξε πάλι καὶ κύτταξε
ψηλά! Τὸ νταβάνι ἦτανε βαμμένο γαλάζιο καὶ εἶχε ὀλόγυρα κίτρινα
λουλούδια.

— Τὶ ἀνυπόφορα λουλούδια! Δὲ μοῦ λέτε, ἀλήθεια, ἐσεῖς ποῦ τὰ
ξέρετε ὅλα, πόσα λουλούδια μπορεί νὰ παίρνη αὐτὸ τὸ νταβάνι κατὰ
πλάτος καὶ πόσα κατὰ μήκος, χωρὶς νὰ τὰ μετρήσετε.

Ἡ σοφία μου, δεσποινίς, δὲ φτάνει τόσο ψηλά· εἶπε ὁ κύριος σβύ-
νοντας τὸ σιγάρο του. Ἀλλά, πέστε μου ἀληθινά, μὲ συλλογιστή-
κατε καθόλου αὐτὸ τὸ βράδυ;

— Ναί, σὰς συλλογίστηκε αὐτὸ τὸ βράδυ πολὺ, ἐσὰς καὶ ὅλους
τοὺς ἄλλους.

— Λοιπὸν, δὲ θὰ μιλήσουμε ποτὲ σοβαρά;

— Τὶ λέγατε πρὶν ἔρθω; Ἐακολουθήστε τῇ κουβέντα σας, σὰς
παρακαλῶ, σὰν νὰ μὴν ἤμουν· ἐγὼ δὲ σὰς ἐμποδίζω καθόλου.

Ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της ἑστὸ κόκκινο βελούδο καὶ βύθισε τὰ
μάτια της ἑστὸ νταβάνι σὰ νὰ μελετοῦσε προσεχτικὰ τὰ λουλούδια,
ἐνῶ τὸ χέρι της χαίδευε μηχανικὰ ἕνα πελώριο κίτρινο χρυσάνθεμο,
ποῦ ἀκούμπουσε τὸ βαρὺ του κεφάλι ἑστὸ ἄσπρο της φόρεμα.

— Αὐτὰ τὰ μακρὰ δάχτυλα μὲ τὸ σκοτεινὸ δαχτυλίδι ἀπάνω
ἑστὸ κίτρινο χρυσάνθεμο, μοῦ φέρνουν συγκίνηση.

Τὸ κορίτσι κύτταξε τὸν κύριο, ποῦ στέκονταν ὀρθὸς μπροστὰ της.

Τῆς ἦτανε πολὺ γνώριμη φυσιογνωμία εὐγενικὰ καὶ συμπαθητικῇ.

— Σὰς τὸ προσφέρω λοιπὸν τὸ χρυσάνθεμο.

— Ὅχι προτιμοῦσα νὰ μοῦ πρόσφερναν τὸ χέρι, εἶπε σιγὰ ὁ ἄν-
θρωπος.

— Αἶ, μὰ δὲ μπορῶ νὰ κόψω καὶ τὸ χέρι μου!

— Καὶ θάτανε ἀδύνατο νὰ μοῦ προσφερθῇ μὲ τὴν ὠραία του συ-
νέχεια;

— Τὶ θέλετε νὰ πῆτε;

— Θέλω νὰ πῶ... ξέρετε τί θελω νὰ πῶ! Λοιπὸν δὲν καταλαβαί-
νετε; θελω νὰ πῶ...

— ... πῶς τὰ λουλούδια ἑστὸ νταβάνι κατὰ μήκος εἶναι ἑξήντα
τέσσερα καὶ κατὰ πλάτος σαράντα - τρία. Τὰ μέτρησα!

Κι' ἔφυγε ἀπὸ τὸ δωμάτιο ἑστὸ ἄξαφνα ὅπως καὶ ἦρθε.

Μέσα ἑστὴ μεγάλη σάλα οἱ καλεσμένοι ἐχώρειαν.

Τὰ περισσότερα κορίτσια φοροῦσαν ἕνα κόκκινο λουλούδι ἑστὸ στῆ-
θος τους. Πρωτῆτερα εἶχε ρωτήσῃ μερικές, ποῦ ἦτανε μαζεμένες καὶ
εἶχανε ὅλες αὐτὸ τὸ λουλούδι, τί ἐσήμαινε καὶ ἂν ἦτανε μέλη σὲ
κανένα σωματεῖο.

— Αἶ, καυμένη, ὅλο τὴν ἀνήξερη κόνεις! τῆς εἶχε πῆ μιὰ ὀλο-
στρογγυλὴ κοπέλλα μὲ δυὸ ἀσημένιες σφαῖρες σταυτιά της, ποῦ κρέ-
μονταν ἀπὸ μιὰ ἀλυσιδίτσα σὰ νήματα τῆς στάθμης.

— Δέν τὸ ξέρεις πὼς εἶναι τῆς μόδας; Ἔτσι καὶ μὲ τὰ σκουλαρίκια!

Δέν τὰ ὑποφέρει γιατί κουνιῶνται διαρκῶς· μιά μέρα, λέει, πὼς ἔπαθε νευρίδα κρατῶντας τὸ κεφάλι τῆς ἀκίνητο, γιὰ νὰ μὴ κουνιῶνται τὰ σκουλαρίκια τῆς κυρίας, ποῦ κάθονταν ἀπέναντί τῆς.

Οἱ ἄλλες τὴν εἶπανε ὑπερβολικὴ κιαυτὴ γιὰ νὰ δικαιολογηθῆ εἶπε πὼς δέν τῆς ἄρεσε ἡ μόδα, ποῦ πλάκωνε σὰν ἐπιδημία.

Τώρα κῦτταζε τὰ ζευγάρια, ποῦ στριφογύριζαν. Τὴν διασκεδάζε ὁ τρόπος, ποῦ ἡ κάθε ντάμα κρατοῦσε τὸν καθβαλιέρο τῆς. Ἄλλες τὸν ἀγκάλιαζαν σφιχτά, ἄλλες μόλις ἀκουμποῦσαν ἄσπρον ὄμο του· μιά ἔσφιγγε τὸ χέρι τῆς σὲ σχῆμα γροθιάς καὶ μιά ἄλλη εἶχε ἀφήσει τὰ δάχτυλά τῆς νὰ κρέμονται σὰν παραλυμένα ἄσπρον ἀέρα, σὰν νὰ κρατοῦσε ἓνα μῆλο καὶ κείνη τὴ στιγμή νὰ τῆς ἔπεσε.

— Ποῦ εἶσαι λοιπόν, τῆς φώναξε μιά εὐθυμῆ φωνή, ὁ γιατρός σὲ ζητάει παντοῦ· θέλει νὰ χορέψετε μαζί τὸ fox - trot ποῦ τοῦ ὑποσχέθηκες.

Ἦτανε ἡ φίλη τῆς, ποῦ περνοῦσε κείνη τὴ στιγμή κοντὰ τῆς χορεύοντας μὲνα ἄγνωστο νέο.

— Καὶ δὲ μοῦ τὸ λὲς νὰ κρυφῶ! Κι' ἔφυγε ἀμέσως.

Ἐτρεμε τὸ γιατρὸ καὶ τὸ χορό του. Ἄμα ἄρχιζε, δέν ἐτελείωνε πιά.

Ἦστερα ἦτανε κι' ἓνα ἄλλο. Ἐχόρευε «ἐπιστημονικά» ὅπως ἰσχυρίζονταν ὁ ἴδιος. Καὶ χορεύοντας κρατοῦσε τὸ χρόνο μετρῶντας «ἓνα-δύο-τρία», «ἓνα-δύο-τρία.»

— Γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ! πάψτε αὐτὰ τὰ νούμερα γιατί σὰς ἀφήνω ἄσπρον μὲση, τοῦ εἶπε μιά μέρα. Ἀφήστε ἐπὶ τέλους τὰ πόδια σας ἤσυχα κι' ἄς κάμουν καὶ λάθη.

Ὁ γιατρός ἔτριξε πιὸ πολὺ τὸ χέρι τῆς ντάμας του.

— Δὲ θὰ μοῦ φύγετε, θὰ χορέψουμε μαζί ἴσαμε τὴν ἐξάντληση. Ἦ ἡδονὴ τοῦ χοροῦ ἐγκαιτὰ ἄσπρον ἐξάντληση. Ἄμα ὁ ἄνθρωπος χορέψει ἴσαμε κει, ποῦ θὰ τὸν ἐγκαταλείφουνε ὅλες αἱ δυνάμεις του καὶ πέσει κάτω μ' ἓνα «ἄ...ἄ...ἄ...» ἐξάντλήσεως, τότε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ πῆ πὼς ἐχόρευε.

Μὰ τὸ κορίτσι δέν αἰσθάνονταν καμμιά ὄρεξη γιὰ τὰ «μεγάλια γυμνάσια» ὅπως ἔλεγε τὸ χορό τοῦ γιατροῦ καὶ ἀπόρευε νὰ χορέψῃ μαζί του.

Ἐχτός ἀπ' αὐτὸ ὁ γιατρός ἦτανε πολὺ ἔξυπνος καὶ βαθειὰ μορφωμένος. Ἦτανε μεγάλη εὐχαρίστηση νὰ μιλή, κανεὶς μαζί του.

Θαύμαζε πολὺ τὸν Ὁσκάρ Οὐάιλντ καὶ συχνὰ τὸν ἀνάφερε ὅστες κομψὲς κουβέντες του. Τὸ κορίτσι τὸν πείραζε καὶ γι' αὐτό.

— «Ἐνα-δύο-τρία... ὁ Ὁσκάρ Οὐάιλντ... ἓνα-δύο-τρία... τί λέει, ὁ Ὁσκάρ Οὐάιλντ, γιατρέ;

Μὰ ὁ γιατρός εἶχε πάντα μιά ἔξυπνη ἀπάντηση καὶ τὰ πειράγματα ἔπαυαν.

Εἶχε πυκνὰ φρύδια καὶ τὰ λαμπρὰ μάτια του, τῆς φαίνονταν πὼς ἐπρόβαλλαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ μακρὰ του ματόκλαδα, γελαστὰ σὰν ἓνα κομμάτι ξάστερου γαλανοῦ οὐρανοῦ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ σύννεφα.

Τὸ σπίτι εἶχε πολλὰ δωμάτια κι' ὁ καθένας μποροῦσε νὰ διασκεδάσῃ κατὰ τὸν τρόπο του. Αὐτὴ ἤθελε τὴν ἡσυχία τῆς.

Τῆς ἄρεσε νὰκούη ἀπὸ μακρὰ τὸ θόρυβο τοῦ χοροῦ, νὰ παρακολουθῇ, τὴ μουσικὴ του, νὰ φαντάζεται τοὺς ἀνθρώπους κουρασμένους, κι' αὐτὴ νὰ κάθεται, ὅσο μποροῦσε πιὸ ἀναπαυτικὰ καὶ νὰ ξεκουράζεται γιὰ ὅλους.

— Τί αὐτοθυσία! νὰ ξεκουράζεσαι γιὰ τοὺς ἄλλους!

Συλλογιζόνταν γελῶντας ἡ ἴδια μὲ τὸν ἑαυτὸ τῆς, ἐνῶ ἔπαιρνε θέση σὲνα μαλακὸ ντιβάνι καὶ σώριαζε γύρω τῆς μαξιλάρια.

— Τώρα μάλιστα! τώρα μποροῦν νὰ χορεύουν ὡς τὸ πρῶτ.

Ὅπως ἀπλῶσε τὸ πόδι τῆς αἰσθάνθηκε κάποιον ἐμπόδιο· ἦτανε ἓνα ἄλλο πόδι, ποῦ ἔρχονταν ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος τοῦ ντιβανιοῦ.

Τὸ δωμάτιο φωτίζονταν λιγώτερο ἀπὸ τὰλλα καὶ τὸ κορίτσι, ποῦ ἔρχονταν ἀπὸ περσότερο φῶς δέν μποροῦσε νὰ διακρίνῃ ἀμέσως. Τώρα ἔβλεπε καθαρὰ ἓνα κομψὸ γιαιστερό ἀνδρικό παπούτσι, ποῦ ἔσφιγγε κάποιον πόδι· τὰ μάτια τῆς ὑψώθησαν σιγά-σιγά, μιά σκοτεινὴ ἐπί-

σημη φορεσιά, δύο χέρια άπάνω 'στά γόνατα κι' ένα κεφάλι, πού τής ήταν άγνωστο.

Τά μάτια σταμάτησαν 'στό κεφάλι.

— Συγγνώμη! ψιθύρισε.

'Ο κύριος σηκώθηκε άμέσως και παρουσιάστηκε.

— Μιχαήλ Μ...

— 'Ιλία τό «ι» μέ γιώτα, είπε τό κορίτσι και έδωσε τό χέρι τής.

'Ο ξένος χαμογέλασε.

— Για να μη με συγχίζουνε με τον προφήτη, πρόσθεσε άμέσως.

'Ο άνθρωπος ξανακάθησε 'στη θέση του.

— Τώρα θάπρεπε κάτι να πώ, συλλογίστηκε. Θάπρεπε ίσως να τον ρωτήσω από πού είναι και ξανακύτταξε τον ξένο. Μα τό πρόσωπό του τής φάνηκε πολύ άυστηρό και δεν έτόλμησε να ρωτήσει. Έπρεπε να βρή κάτι σπουδαίο και σπουδαία δεν ήξερε. Θα είναι φαίνεται, δικαστικός, είπε με τό νοῦ τής.

Για τους δικαστικούς είχε ένα περίεργο φόβο, πού δεν προέρχονταν από σεβασμό.

Οι άνθρωποι, πού διάλεξαν για επάγγελμα να κρίνουν τους άλλους τής ήταν άποκρουστικοί. Τό βρήκε!

Πώς σας κράζουν οι άδελφές σας;

— Δεν έχω άδελφές.

— 'Η Μητέρα σας;

— Ούτε Μητέρα.

Τό κορίτσι άρχισε να στενοχωριέται.

— Μα αν είχατε, πώς θα σας έκραζαν;

— Δεν τό ξέρω. Πώς θέλετε να τό ξέρω;

— Και δεν έχετε κανένα, πού να σας κράζει;

— Αϊ, ναί, κάποιον έχω.

— Λοιπόν αυτός, πώς σας φωνάζει;

— Μιχαλάκη.

— 'Η 'Ιλία ανάπνευσε.

— Λοιπόν δεν είσαστε δικαστικός!

'Ο ξένος παραξενεύτηκε.

— Δικαστικός;

— Βέβαια, βέβαια, αν είσαστε δικαστικός, δε θα σας έκραζαν ποτέ Μιχαλάκη. Θα σας έλεγαν Μιχαήλ. Κύριον Μιχαήλιον, θα σας έλεγαν, για να ταιριάξη περισσότερο με τή σοβαροτητά σας.

'Ο ξένος έγέλασε και ή 'Ιλία είδε μευχαρίστηση πώς αυτό τό άυστηρό πρόσωπο έπαιρνε έκφραση μικρού παιδιού, όταν γελοῦσε.

— Τώρα μπορούμε να κουβεντιάσουμε; σκέφτηκε ευχαριστημένη και τραβήχτηκε 'στην άκρη τής.

Τά χέρια του κάτι τής θύμιζαν; ήθελε να βρή τι τής εθύμιζαν.

Τής έκαναν δυσάρεστη έντύπωση; όμως επέμενε να τά κυττάζει.

Τήν ίδια ώρα ο ξένος μελετούσε τά δικά τής τά χέρια.

Γυμνά ως άπάνω κι' αδύνατα, τέλειωναν σένα καλοκαμωμένο καρπό με μακρουλά δάχτυλα. Κάτω από τή λεπτή επιδερμίδα διακρίνονταν οι γαλάζιες φλέβες.

'Αγγιζαν λαφρυά τό κάθε τι κι όμως τά νόγια τής βυθίζονταν μέσα σε κείνο, πού άγγιζαν. Είχανε κάτι πολύ άπαλό μα και άγριο μαζί.

— Αυτό μάρεσει, σκέφτηκε; σηκώθηκε και περπάτησε πάνω κάτω νευρικά 'στό δωμάτιο; άξαφνα στάθηκε μπροστά 'στό κορίτσι.

— Τι θα έπρεπε να είμαι για να σας άρέσω;

Ρώτησε με σοβαρότητα, πού ίσως να ήτανε και προσποιητή.

— Καπετάνιος! άπάντησε ή 'Ιλία στον ίδιο τόνο.

— Καπετάνιος δεν είμαι! Πώς θα σας άρέσω;

— Δεν είναι άνάγκη να μου άρέσετε.

— Κι αν για μένα αυτό είνε άνάγκη, είπε άργά τονίζοντας μία-μία τές λέξεις.

'Εκείνη τή στιγμή μπήκε 'στό δωμάτιο ο γιατρός.

— 'Εδώ είστε λοιπόν; σας ζητούσα 'στό περιβόλι. Πώς δεν κατεβήκατε;

— Δεν είμαι έρωτευμένη, για να μάρεσουνε τά σκοτάδια.

— Δεν τό ξέρουμε· εἶπε ὁ γιατρός. Μία δεσποινὶς μὲ τόσα θέλγητρα καὶ νὰ μὴν εἶναι ἐρωτευμένη;

— Φαίνεται πῶς τὰ θέλγητρά μου δὲν εἶναι ἀρκετὰ δυνατὰ· κανένας δὲν ἐγονάτισε ἀκόμα μπροστὰ μου.

— Ἀπαλλάξτε με ἀπὸ τὴ γελοία αὐτὴ στόση.

— Ἄ, δὲν ὑπάρχει φόβος, ποῦ νὰ λερῶτετε καὶ τὰ ρούχα σας!

Ὁ γιατρός ἐγέλασε.

— Ἐλάτε, δὲ θὰ χορέψουμε;

Ἡ Ἰλία σηκώθηκε. Ὁ Μιχαὴλ Μ. . . στέκονταν ὀρθὸς μπροστὰ στοὺ παράθυρο μὲ τὴ ράχη γυρισμένη πρὸς τὸ δωμάτιο.

Ἐκύτταξε ἐπίμονα αὐτὴ τὴ ράχη. Ὁ ἄνθρωπος ἐγύρισε ἀπότομα καὶ κάρφωσε αὐστηρὰ τὰ μάτια του ἀπάνω της.

Τὰ μάτια τοῦ ξένου ἦτανε κοινὰ γαλανὰ μάτια, σοβαρά, χωρὶς καμμιά ἰδιαιτέρη λάμψη. Εἶχανε παράξενο ἀνοιγμα, σὰν ἀπὸ τρόμο, σὰν ἀπὸ ἀγωνία καὶ μέσα τους 'στὸ πιὸ σκοτεινὸ τους σημεῖο μέσα 'στὴ μεγαλωμένη κόρη τους κάτι σὰν νὰ τὴν ἐκραζε.

— Γιατρέ, δὲ θὰ χορέψω!

Καὶ ξανακάθησε 'στὸ ντιβάνι.

ΚΑΤΙΝΑ Γ. ΠΑΠΑ

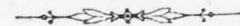
ΔΟΡΕΝΤΖΟΣ ΜΑΒΙΑΗΣ

*Λεοντόκαρδε πολεμοτὴ καὶ θεῖε
ἥρωα τοῦ Λόγου, σὸ προσκυνητὰρι
τῆς μάχης, γιὰ τὰ Πάτρια τὸ κοινάρι
κρατιῶντας, ἐνδοξα ἔπλεσε; ἀνδρεῖτε.
Καὶ κλαίει τώρα ἡ Πατριδα τὸ δοξάρι
ποῦ ὁμοια Τιμὴ καὶ Δόξα τὸ εἶχε θεῖτε
Ποιητὴ, γλυκύτατε ΜΑΒΙΑΗ ἀνδρεῖτε
ὡς εἶχε τῆς φωτιᾶς τὸ παληκάρι.
Καὶ φέρνει δυὸ στεφάνια ἡ Θεῖα τώρα
ἐπαθλα τὸν νεκρὸ Σου νὰ στολίσαι
τὴν ὑστερονὴ καὶ τὴν αἰώνιον ὄρα
τοὺς Λόγους καὶ τὰ ἔργατα τ' ἀντροίκεια
καὶ ἐκραζε ἐμὲ νὰ σὲ νεκροφιλήσαι
Τιμὴ μου, νὰ σοῦ ψάλω τὰ Ἐπιτίκεια.*

1913

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

ΟΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΕΣ ΙΔΕΕΣ ΤΗΣ ΤΕΡΕΖΑΣ

[Βρισκόμαστε σὲ μιὰ πόλη τῆς Ἑφτανήσου στὰ 1836. Ὁ Στέφανος Ἀγγελόπουλος, νέος ἀπὸ τὴ μεσαία τάξη, μόλις γύρισε ἀπὸ τὴν Ἰταλία μὲ τὸ διπλωμά του στὰ Νομικὰ καὶ μὲ σοσιαλιστικὲς ἰδέες, πολλὲ νεωτεριστικὲς γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, γνωρίζεται ἀπὸ κοντὰ μὲ τὴν Τερέζα Βάρμα - Δακόςτα. Ἕνα δυνατό κορίτσι τῆς ἀριστοκρατίας, ποῦ εἶχε ἰδέες διαφορετικὲς. Στὸ παρακάτω ἀπόσπασμα, συζητᾷ γιὰ Σοσιαλισμό. Ὁ ἴδιος ὁ νέος διηγεῖται τὴν ἱστορίαν].

... Μιὰ μέρα, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ τέτοιαν περιπλάνηση, ὅταν καθήσαμε νὰ ξεκουραστοῦμε στὴ Λόζα τῆς ἐρημῆς ἐκκλησιούλας, — οἱ δυὸ μας, πολλὲ μακριὰ ἀπ' τοὺς ἄλλους, — ἐγὼ ἔβγαλα τὴν «Κοινωνία» ποῦ εἶχα πάρει προτύπερα καὶ τὴν εἶχα ξιχάσει στὴν τσέπη μου, καὶ τὴν ξεδίπλωσα γιὰ νὰ ἰδῶ μόνο ἂν εἶχε καὶ τάρηραί μου.

— Τ' εἶναι πάλι αὐτό; μὲ ρώτησε ἡ Τερέζα.

— Τίποτα... Μιὰ σοσιαλιστικὴ ἐφημεριδούλα... Ἡ πρώτη, ξέρεις, ποῦ βγαίνει στὴν Ἑλλάδα...

— Ἀλήθεια, Στέφανε, τί θὰ πεῖ καθυπότο σοσιαλισμός; Ἐχω ἰδεῖ πολλές φορές τὴ λέξη μὰ δὲν κατάλαβα...

— Ναι;

— Θὰ εἶναι βέβαια ἀπὸ τὸ σοφόιτά, κοινωνία. Κοινωνισμός λοιπόν; Μὰ τί σημαίνει;

Μὲ λίγα μὰ θερμὰ λόγια τῆς ἐξήγησα τὴ θεωρίαν ποῦ μὲ μεθούσε. Κι' ἐπειδὴ, νέος τότε, δὲν εἶχα ρίξει ἀκόμα νερὸ στὸ κρασί μου — μὰ καὶ γενικά, κείνον τὸν καιρὸ, οἱ σοσιαλιστὲς ἤμαστε περισσότερο χιμαιρικοί. — τῆς ἔδωσα τὴν εἰκόνα μιᾶς ὄνειρευτῆς μελλοντικῆς Κοινωνίας, βασισμένης στὴν Ἀγάπην, στὴν Ἰσότητά! στὴν Ἐργασία, στὴν Κοινοχτημοσύνη. Ὅχι μόνο δὲν παραδεχόμεθα, παρὰ οὔτε κἀν εἶχ' ἀκούσει τότε ἀκόμα τὸ ὠμὸ δόγμα πῶς ὁ Σοσιαλισμός εἶναι ζήτημα «τσέπης καὶ κοιλιᾶς». Ἦν ἔπαιρνα γιὰ ζήτημα Δικαιοσύνης, Φιλοκαλίας, Χριστιανισμοῦ, Ἀνθρωπισμοῦ ἢ, τὸ κάτω - κάτω, φυσικῆς καὶ μαιραίας Ἐξελίξης ποῦ οἶπου κι' ἂν ὀδηγεῖ, εἶ νέον χροστᾶμε νὰ τὴν ὑποδοχθοῦμε.

Ἡ Τερέζα μάλισσε μὲ πρὸς χεῖρα μεγάλη. Ἐπειτα, γιὰ λίγο, ἔμεινε σκεπτική, μὲ τὰ γαλανὰ μάτια στὸν ἀέρα. Κι' εὐθὺς, κατὰ τὴ συνήθειά της, ἄρχισε νὰ μάντικροῦν ζωηρά. "Α, μπά! ποτέ! Μὰ τέτοια Κοινωνία ἦταν ἀδύνατο πρᾶγμα, φυσικῶς ἀδύνατο. Γι' αὐτὸ καὶ γι' αὐτὸ..."

Μοῦκαμε κατάπληξη πῶς μπῆκε ἀμέσως στὸ ζήτημα, πού ὡς τὴ στιγμή ἐκεῖνη δὲν ἤξερε σχεδὸν ἂν ὑπάρχει, καὶ πῶς ἔβρισκε εὐκολότατα, ἐξυπνότατα, ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐπιχειρήματα πού οἱ ἀντίπαλοί μας εἶχαν σωριάσει μὲ καιρὸ καὶ μὲ κόπο. Ἔτσι ἀνιέζε μιά συζήτηση πού μᾶς κράτησε στὴ λόζα ὡς πού ἔπεσε ἡ νύχτα κι' οἱ ἄλλοι, ἀνήσυχτοι, ἄρχισαν νὰ μᾶς φωνάζουν. Κι' ἡ συζήτηση αὐτὴ πού μοῦδειξε ὅλη τὴ διανοητικὴ δύναμη τῆς Τερέζας, σπάνια γιὰ κορίτσι δεκαεφτά μόλις χρονῶν, μοῦμαθε σύγκαιρα καὶ τὴν καθαυτὸ ἀριστοκρατικὴ τῆς ἰδέα.

Ἡ Τερέζα Βάρμα - Δακρόστα πιστεύει βαθιὰ πῶς ἡ «ἀριστοκρατία» δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ τάξη κατὰ συνήθηκν πρὸς μιὰ ρότσα κατὰ φύση. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, κατὰ τὴν ἰδέα της, εἶχαν κ' ἔπρεπε νᾶχουν προνόμια καὶ δικαιώματ' ἀναφαίρετα. Ἦταν ἡ ἀνώτερη Ἀνθρωπότη πού γι' ἀγάπη της ἢ ἄλλη, ἢ παρακατινὴ, χρωστοῦσε κι' ἀξίζε τὸν κόπο νᾶ δουλεύει, νᾶ βασανίζεται, νᾶ πεθαίνει. Ἰσότη λοιπὸν δὲν μπορούσε νᾶρθει στὸν κόσμον ποτέ, μὲ κανένα σύστημα, μὲ καμμιά καινούργια συνθήκη. Πάντα, αἰώνια, θὰ ὑπῆρχαν δυνατοὶ καὶ ταπεινοί, μεγάλοι καὶ μικροί, πλούσιοι καὶ φτωχοὶ ἢ, μὲ μιὰ λέξη, ἐλεύθεροι καὶ δοῦλοι. Ναι, ναι, οἱ ἀρχαῖοι εἶπαν μί' ἀκατάλυτη ἀλήθεια. Οἱ ἄνθρωποι γεννιοῦνται. Καθενας εἶναι ὅ,τι γεννηθεῖ: ἢ ἐλεύθερος ἢ δοῦλος.

— Μὰ τότε, τῆς εἶπα, πῶς καὶ στὴν ἀρχαιότητα μερικοὶ δοῦλοι γινόνταν ἐλεύθεροι;

— Μὴν τὸ πιστεύεις! Στὴν ψυχὴ ἔμειναν δοῦλοι ὅπως γεννήθηκαν.

— Μὰ καὶ σήμερα, πρὸ πάντων σήμερα, πῶς ἀνεβαίνουν ὡς τὴν ἀριστοκρατία ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ;

— Μερικοὶ, ἐλάχιστοι. Καὶ ποῖος ξέρει μὴ ἔχουν κι' αὐτοὶ γαλάζιο αἷμα στὲς φλέβες τους; Στοχάζομαι πῶς ὑπάρχουν καὶ νόθοι πού δὲν τὸ ξέρουν οὔτε οἱ ἴδιοι.

— Μπορεῖ κι' αὐτὸ καμμιά φορὰ. Μὰ συχνότερα συμβαίνει νᾶνεβαίνουν γνήσιοι **ποπολάροι**, Δὲ μοῦ λέε: τὴν ἀριστοκρατία τοῦ πνεύματος τὴν ἀναγνωρίζεις;

— "Ὁ ναὶ! Σὰν τὸ βασιλιά ἐκεῖνο, θᾶσκυθα κι' ἐγὼ νᾶ σηκώσω τὸ πινέλλο ἐνὸς Νταχίντσι ἢ τὴν πέννα ἐνὸς Ντάντε. Μὰ τί σημαίνει; Καὶ ἡ ἀριστοκρατία τοῦ πνεύματος δική μας εἶναι.

— Τί ἐννοεῖς; πῶς οἱ μεγάλοι ποιητῆς καὶ καλλιτέχνες ἦταν ἀπὸ ἀριστοκρατικῆς οἰκογένειας;

— "Ὁχι ὅλοι βεβαίαι. Μὰ καὶ κείνοι πού βγήκαν ἀπὸ τὸ λαό. ἀπόκτησαν, ἂν δὲν τᾶχαν κίβλα στὸ αἷμα τους, χαρίσματα δικά μας. Μᾶς πλησίασαν καὶ μᾶς ἔφτασαν μὲ τὸ πνεῦμα, μὲ τὴν μεγαλοφυΐα, γιὰτὶ ἔτσι μόνο πλησιαζόμαστε μεῖς. Γνωρίζεις βεβαίαι τὸν κ. Τσίκα, τὸν ποιητὴ. Ἀνθρώπος τοῦ λαοῦ, ἔ; Στὰ νιάτα του, μοῦπαν. ἦταν μπαρμπέρης κι' ὁ ἀδερφός του εἶναι ἀκόμα. Αὐτὸς ὅμως, γιὰ νᾶχει λίγο πνεῦμα, γιὰ νᾶναι ἕνας μέτριος ποιητῆς, μιλᾷ τώρα, φέρνεται καὶ ντύνεται σχεδὸν σὰν ἕνας ἀπὸ τὴν τάξη μας. Φαντάσου τώρα νᾶταν καὶ μεγαλοφυΐα! Γι' αὐτὸ σοῦ λέω πῶς εἶναι δική μας κι' ἡ ἀριστοκρατία τοῦ πνεύματος.

— Ἔστω. Παραδέχεσαι ὅμως πῶς ὁ Τσίκας αὐτός, πού ἔγινε διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν ἀδερφό του, θὰ κάμει αὔριο μιὰ οἰκογένεια διαφορετικὴ ἀπ' τοῦ πατέρα του; Κι' ἔτσι, μὲ τὸν καιρὸ, μιὰ ταπεινὴ οἰκογένεια δὲ μεγαλώνει, δὲν προδεύει, δὲν ἐξευγενίζεται;

— Καὶ πιστεύεις ἐσὺ πῶς μπορεῖ, ἔτσι, μὲ τὸ καιρὸ, νᾶ ἐξευγενιστεῖ ὁ ὄχλος, ἡ χλεμπάγια;

— Γιατὶ ὄχι; Δὲν εἶναι ἀνάγκη νᾶχουν ὅλοι τκλέντο σὰν τὸν Τσίκα. Ἀμ' ἀλλάξουν οἱ ὅροι τῆς ζωῆς, ὅταν θὰ ζοῦν κι' αὐτοὶ οἱ κακόμοιροι σὰν ἄνθρωποι...

— Πολὺ καλά. Μὰ σὲ πόσον καιρὸ;

— Ἀδιάφορο! Μετὰ αἰῶνες...

— Μπά; Καὶ στὸ διάστημα αὐτὸ, ἐμεῖς τί θὰ κάνουμε; Θὰ στεκόμαστε σ' ἕνα μέρος, νᾶ τοὺς περιμένουμε; Ἡ θὰ προδεύουμε καὶ μεῖς; Καὶ τότε πῶς θὰ μᾶς φτάσουν ἐκεῖνοι;

Μὰ ὑπάρχει ἕνα ὄριο, ἕνα τέρμα. Ἐκεῖ θὰ φτάσουμε ὅλοι...

— Καὶ θᾶμαστε πιά ἴσοι κι' ὅμοιοι, ἔ; Ἐχεις λάθος! Κανένα ὄριο δὲν ὑπάρχει στὴν πρόοδο, στὴν ἐξέλιξη. Εἶναι τὸ ἀπειρο. Ὅλοένα οἱ ἄνθρωποι θᾶλλάξουν, θὰ τελειοποιοῦνται, θὰ ραφινάρονται. Καὶ περισσότερο βέβαιαι ἐμεῖς πού θᾶμαστε μπροστά.

— Δὲ θᾶσατε πάντα. Μὴν ξεγνᾶς πῶς καὶ σταμάτημα ὑπάρχει, κι' ὀπισθοδρόμηση καὶ παρακμὴ.

— "Ω! μή θά μου πής τώρα για τές άριστοκρατικές οικογένειες που ξεπέφτουν, που φτωχαίνουν, που δυστυχοῦν; Τό ξέρω κι' ἐγώ. Άλλά τί μαυτό! Ένας εὐγενής μπορεί νά καταντήσει φτωχός που νά μὴν ἔχει νά φάει. Ποτέ όμως δὲ θά καταντήσει άγενής, πρόστυχος, χυδαῖος ποπολάρος! Καί στή φτώχεια του, στή δυστυχία του μιὰ παραμικρή καλοτυχία μπορεί νά τόν ξανακάνει ὅπως ἦταν. Γιατί ἐκεῖνο που τόν ξεχωρίζει, τόχει μέσα του· κι' ὅτι ἔχει μέσα κανέναν, δὲ φοβάται νά τὸ χάσει ἀπὸ κακή φύλαξη! Κι' ἡ Τερέζα τέλειωσε μ' ἕνα γέλκι.

Τὴ στιγμή ἐκείνη περνοῦσε ἀποκάτω μας ἕνας γέρος κηπουρός, ξεμανικώτος, σκυφτός, μὲ τρύπια τρίτσα στὸ χοντρὸ ἀσπρόμαλο κεφάλι καί μ' ἕνα φτυάρι στὸν ὦμο. Τὸν εἶδε ἡ Τερέζα καί μὲ ὄννηξε: «Στάσου! Ἐπειτα τοῦ φώναξε:

— Άντρίο!

Ξαφνιάστηκε κείνος καί γύρισε πρὸς τὴ φωνή. Κι' ὅταν εἶδε καί γνώρισε τὴ Δακωστοπούλα, στάθηκε μὲ σκόνταμα, λιγώθηκε, ἔβγαλε τὴν τρίτσα του κ' ἔσκυψε ὡς τὸ γῶμα;

— Προσκυνῶ!...

Ἐκείνη τοῦκανε μερικές ἐρώτησεις, σὰ μιὰ βασιλίσσα σὲ παρουσίαση. Κι' ὁ γέρος τῆς ἀποκρίθηκε ταπεινά, κομπιαστά, μὲ τὴν ἴδια πάντα δουλική στάση, μὲ τὴν ἴδια συγκίνηση που τοῦ προξενούσε ἡ ἀνεπάντευχη τιμὴ. Ἄκουε νά καταδεχτεῖ ἡ ἀρχοντοπούλα νά τοῦ φωνάξει, νά τοῦ μιλήσει νά τόν ρωτήσει για τὴ φαιμία του, για τὸ καλύδι του, για τὰ γουρούνια του μὲ συμπάθειο, για τὰ πεπόνια του!...

— Τὸν εἶδες; μου εἶπε ἡ Τερέζα ἀμ' ἀπομακρύνθηκε ὁ γέρος μὲ τὴν τρίτσα ἀκόμα στὸ χέρι. Καί νομίζεις πὼς τὸ δίποδο αὐτὸ χτήνος, ὁ δούλος, μπορεί ποτέ νά γίνῃ ἄνθρωπος;

— Μπορεῖ! φώναξα μὲ πείσμα. Κι' ἂν δὲ μπορέσει αὐτός, θά μπορέσει ὁ γιός του!

— Τὰ ἴδια εἶναι κι' ὁ γιός του. Δούλοι γεννημένοι σοῦ λέω. Ἐτσι, ὅπως τοὺς βλέπεις. Κι' ἂν μᾶς εἶχαν ἀνάγκη, καλὰ· μὰ οὔτε σέμπροι μᾶς δὲν εἶν' αὐτοί. Τόχουν μόνο στὸ αἶμα τους νά σκύβουν, ὅπως ἐμεῖς νά σηκώνουμε τὸ κεφάλι. Αὐτὸ δὲ θάλλάξει ποτέ, ποτέ! Ὁ κόσμος θάχει πάντα λίγους ἄνθρώπους μὲ σηκωμένο κεφάλι καί πολλοὺς ἀμέτρητους μὲ σκυφτό.

Σ' αὐτὸ δὲν πρόρτασα νά τῆς ἀπκνήσω, γιατί ξαφνικά ἡ Τερέζα πετάχτηκε σ' ἄλλο:

— Καί πὼς θά μοιράζονται οἱ ἐργασίες, μὲ ρώτησε, στή νέα σου κοινωνία που θά ἐργάζονται ὅλοι ὑποχρεωτικά; Ποῖοι θά κάνουν τές ἀλαφρότερες καί ποῖοι τές βαρύτερες;

— Καθένας ὅ,τι μπορεί, κατὰ τὴν ἰκανότη του καί τὴν κλίση του.

— Ἄ, ἔτσι; Μὰ νομίζεις πὼς θά βρεθοῦν ἀρκετοὶ ἄνθρωποι μὲ κλίση νά σαρώνουν τοὺς δρόμους ἢ νά δουλεύουν στὰ μεταλλεῖα; Ἡ δὲν ξέρεις πὼς ὅλες αὐτές οἱ βαρεῖες δουλειές γίνονται μὲ τὸ στασιό, μὲ τὴ βία, ἀπ' τὴν ἀνάγκη;

— Μὰ ἡ ἀνάγκη θά ὑπάρχει πάντα!

Καί πάλι ἡ Τερέζα πετάχτηκε σ' ἄλλο:

— Ἄ, μοῖοι περιουσίες; Τὰ σπίτια, τὰ χτήματα, τὰ λεφτά τί θά γίνουν;

— Θά μοιραστοῦν. Τὰ πράγματα δηλαδή, γιατί τὸ χρήμα θά καταργηθεῖ σὰν περιττό.

Ἐβγαλε τὰ γέλια, μὲ κοίταξε παρὰξένα κι' ἔπειτα, μὲ σαρκασμὸ ἀπερίγραπτο:

— Εἶσαι, μου εἶπε, ἕνας σοσιαλιστῆς μὲ πολὺ μεγάλη...περιουσία!

Μοῦρθε σὰν κατακεφαλιά. Ποτέ λόγος τῆς Τερέζας δὲ μου χτύπησε ὅσο αὐτός.

— Μὲ συγχωρεῖς! φώναξα. Ἐγὼ δὲν ἔχω καμμιά περιουσία. Ἄν ἔχει ὁ πατέρας μου, λογαριασμὸς δικός του. Ἐγὼ θά ἐργαστῶ για νά ζήσω.

— Κι' ὅταν πεθάνει ὁ πατέρας σου;

— Θά τόν κληρονομήσω βέβαια, μὰ θά διαθήσω τὴν περιουσία του για τὴ σοσιαλιστικὴ προπαγάντα.

— Κι' ὅταν παντρευτεῖς; δὲ θά πᾶρεις προίκα;

— Μπορεῖ. Μὰ θά εἶναι περιουσία τῆς γυναίκας μου...

— Που ὕστερα θά διαθεθεῖ κι' αὐτὴ για τὴν προπαγάντα;

— Ἄν κάμω καί τὴ γυναῖκα μου σοσιαλίστρα.

— Δύσκολο! Θά βρεῖς ποτέ καμμιά που νάχει τὰ μυαλά σου;

Ὅπως πάντα, ἀπὸ τὴ στιγμή αὐτὴ ἡ συζήτησή μας ἔγινε καυγάς. Κι' ὅπως πάντα, γυρίσαμε στή βίλλα κακιομένοι. Κι' ὅταν οἱ ἄλλοι μᾶς ρώτησαν τί πάθαμε πάλι, ἡ Τερέζα δείχνοντάς με χωρὶς νά μὲ κοιτάζει, φώναξε τὸ αἰώνιο:

— Μὰ σὲ τίποτα, σὲ τίποτα νὰ μὴ συμφωνᾶμε μ' αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο;!
Οἱ ἄλλοι γέλασαν. Ἦταν βεβαίως αὐτοὶ πῶς σ' ἔνα τουλάχιστο συμ-
φωνούσαμε. Καὶ τοὺς ἔφτανε...

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἑκείνη, συχνὰ ξαναγυρίζαμε σπὸ ἴδιο θέμα: καὶ μιὰ
ἀπ' τὴς ἰδιαιτέρες εὐχαρίστησες τῆς Τερέζας ἦταν νὰ μοῦ δείχνει τὸ λαό,
τὸν ὄγλο, — σὲ πανηγύρια, σὲ λιτανεῖες, σὲ διαδήλωσες, ὅπου τυχαίναμε
μαζὺ καὶ μπορούσαμε νὰ βλέπουμε ἀπὸ μακριὰ τὸ μαῦρο, τὸ μυριοκέφαλο
καὶ πολυθόρυβο θεριό, καὶ νὰ μὲ ρωτᾷ ἂν πιστεύω ἀλήθεια, «στὸ Θεό
μου», πῶς μπο ρούσε νὰ γεννήσει τὸ θέαμά του σ' «ἄνθρωπο ἀληθινό»
ἄλλο αἰσθημα ἀπὸ βγελυγμία ἢ φόβο.

Μιὰ φράσ πὺ μούλεγε πάλι τὰ ἴδια, τὴν ἐκρῶσα:

— Οὐφ, καϊμένη! οἱ ιδέες σου εἶναι καθαυτὸ μεσαιωνικέ!

Διαμαρτυρήθηκε ζωηρά:

— Καθόλου! Εἶναι ιδέες σημερινές καὶ εἶναι ιδέες αἰώνιες! Οἱ δικές σου
εἶναι παλαβές, ἀπὸ κείνες πὺ σ' ὄλες τὲς ἐποχές καὶ σ' ὄλους τοὺς τόπους
εἶχαν μερικοὶ φαντασμένοι, γελοῖοι.

Ἦστερα πὺ σκεφτικὰ, πὺ σοβαρά, ἐπρόσθεσε:

— Καὶ τί θὰ πεῖ Μεσαιώνας; Ἐφραξαν μὲ τειχη ἕνα κομμάτι
τῆς Ἱστορίας σὰν κάτι ἰδιαίτερο τάχα. ξεχωριστό, ἐνῶ εἶναι ὁμοιο
κι' ἀπαράλλαχτο μὲ τὰ προηγούμενα καὶ μὲ τὰ κατοπινὰ. Καὶ πότε
τελειώνει, κατὰ τὴν Ἱστορία, ὁ Μεσαιώνας; ἀπὸ τότε πὺ ἔπρεπε
καλύτερα νὰρχίζει, ἀπὸ τότε πὺ πῆραν οἱ Τούρκοι τὴν Πολη κι'
ἐγκαταστάθηκαν ὀριστικὰ στὴν Εὐρώπη οἱ βάρβαροι αὐτοὶ Ἀσιανοί.
Ἄλλὰ πὺ εἶναι ἡ διαφορά; Τὰ ἴδια, σὲ παρακαλῶ, δὲν γίνονται
στὸν κόσμο καὶ κατοπί, μετὰ τὸ 1453 δηλαδή; Τὰ ἴδια, ἀπαράλλαχτα,
δὲν γίνονται καὶ σήμερα; Δὲ βαριέσαι! Ἐγὼ λοιπὸν λέω πῶς Μεσαιώνας
δὲν ὑπῆρξε ποτέ. Ἦ, κι' ἂν ὑπῆρξε, πῶς ἐξακολουθεῖ ἀκόμα. Γιατί ὁ κό-
σμος δὲν ἄλλαξε οὔτε τόσο δά. Οὔτε θάλλάξει! Γι' αὐτὸ, ἀγαπητέ μου
Στέφανέ, νὰ εἶσαι βέβαιος ὅπως μὲ βλέπεις καὶ σὲ βλέπω.

[Ανέκδοτο ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ καινούργιο
μου μυθιστόρημα «Ἐνα; σύγχρονος Με-
σαιώνας;»]

ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΞΩΤΙΚΟ ΣΥΝΑΠΑΝΤΗΜΑ

Καρτέριε νὰ προβάλει τὸ φεγγάρι,
Γιὰ νάβγει ἀπ' τὴ σπηλιά της ἡ πανώρια,
Ἡ Μάγισσα καὶ Μάγισσας βλασιάρι.

Ἐχει δυὸ μάτια ὡσὰν τὴ νύχια μαῦρα,
Σιὰ μάγουλα τὸ φῶς τοῦ ἀποσπερίτη,
Σιὰ χεῖλια της τῆς ἠδονῆς τὴ λάβρα.

Τὰ μαλλιά της χρυσόγνεμα καὶ πλήθια,
Ξέπλεκα, σιριφιτά, σὰ νεροφείδια,
Τῆς σκεπάζουν τὲς πλάτες καὶ τὰ σιήθια,

Σὰν τόσες μαγικὲς φεγγαροαχιῦδες

Ἄτιμητο νὰ πλέξαν πανωφόρι

Γιὰ Ρήγισσες τρανές, καμαροφουδες,

Ἡ δάχτυλα νὰ τὸ ὑφαναν κρινένια

Σὲ ἀργαλειὸ ξωικὸ καὶ μὲ σαῖτες,

Διπλές, τριπλές, σὰ φιλντεσένια χιένια,

Μὲ σιημόνι τὴν Πούλια καὶ μὲ ὑφάδι

Τὴς ἀχιῦδες τοῦ ἡλίου, πρὶν βασιλέψει,

Σὲ ἀνοιξῆς πλοῦσιας τὸ χλωμὸ τὸ βράδυ.

Κι' ἀπ' τὸ κορμί της βγαίνει ἡ ἀνατριχίλα

Τῆς ἠδονῆς· Ἐσχύνεται τριγύρω

Σιὸν οὐρανὸ, σιὸ ἀγέρι καὶ σιὰ φύλλα

Τῶν λουλουδιῶν, πὺ σιγοτρεμουλιάζουν

Καὶ τῶν δεντρῶν, πὺ σὰν τραγοῦδι ἀρχίζουν

Καὶ τὰ πουλιά σιὸν κάμπο ἀναταράζουν.

Κατάνικρον τοῦ φεγγαριοῦ ἔχει γύρει

Τὸ μάγο της κορμὶ σιὸ σταυροδρόμι

Καὶ ἀκαριερεῖ τὸ λάγνο πανηγύρι,

Ποῦ θαρρεῖς τὸ προσμένει κι' ὄλη ἢ πλάση;
Κ' εἶναι ἢ νύχτια γλυκειά, νύχτια μὲ μάγια,
Στολισμένη γι' ἀσύγκριτο γιορτάσι.

Χαράστονε τὸ νηὸ τὸ διαβατόρη!
'Ὡς κ' οἱ Θεοὶ μπρὸς στήν κρινένια σάορα
Τὴν ἀκριβὴ θὰ τοῦ ζηλέφουρ χάορη.

'Απ' τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου ξαναφαίνει
Σκυφτός, μὲ ἀργὸ καὶ κουρασμένο βῆμα
Σοφὸς ἐρευνητής· ἐνῶ διαβαίνει,

Τὸ μέτωπό του ἢ σκέψη τὸ ἀνλακῶνει,
Τὶ τῆς ζωῆς τὸ μουσικὸ ζητάει,
Ποῦθε ἀρχινάει ὁ κόσμος, ποῦ τελειῶνει.

Καὶ δὲν τὴ βλέπει οὔτε γύρω νοιώθει
Τὴ χαρά, ποῦ εἶνα βλέμμα του προσμένει.
'Αλλοῦ τοῦ νοῦ του τὸν τραβοῦν οἱ πόθοι.

Καὶ προσπερνᾷ. Κι' ὀλόγλυκη εἶναι ἢ πλάση,
Κ' εἶναι ἢ νύχτια γλυκειά, νύχτια μὲ μάγια,
Στολισμένη γι' ἀσύγκριτο γιορτάσι.

Μὰ τὴ σιωπὴ τῆς νύχτιας συνταράζει
Πρωτάκουσιν τῆς Μάγισσας κατάρρα,
Ποῦ ἢ φύση τὴν ἀκούει κι' ἀναιριχιάζει.

«— Νὰ γνωρίσεις τὸ ἀβάσταχο μαρτύριο
Τοῦ ἐρευνητῆ, ποῦ ζεῖ γιὰ τὴν Ἀλήθεια,
Καὶ βρῖσκει πάντα μπρὸς τον τὸ μυστήριον.»!

Κατάντικρον τοῦ φεγγαριοῦ ἔχει γύρει
Τὸ μάγο τῆς κορμὶ, σιὸ στανροδρόμι,
Κι' ἀκαρτερεῖ τὸ λάγνο πανηγύρι...

Σὲ Ἀράπικο, ψηλό, περήφανο, ἄνι
Ρήγας τρανὸς ἀγέρωγα διαβαίνει,
'Ὅσα κλεῖ στήν ψυχὴ δείχνει σιὸ μάτι,

Ποῦ λὲς καὶ τῶχει σιὸ ἄπειρο βυθίοσι.
Τ' ἀστέρια τόσοι κόσμοι, τόσοι σκλάβοι.
Χορήματα, δόξες, θρίαμβον μεθύσι,

'Ὅλα προσμένει ἀπὸ τὴ δύναμὴ του·
Λαμποκοποῦνε τὰ χρυσᾶ ἄρματά του
Κι' ἀστράφτει ἢ πολεμόχαρη μορφή του.

'Ας ποίσει τὸ ἀγνὸ αἷμα τὰ λαγκάδια,
Κι' ἄς κλάψουν μάνες, χῆρες μαυροφόρες,
'Ας ἀντηχήσει σιὰ γλυκὰ τὰ βράδια

Τὸ βογγητὸ τοῦ πόνου τὶ τὸν μέλλει;
Χαρά σιὴν πλάση νὰ τὸν ἔχει ἀφέντη!
Σκλάβοι τὴ γῆς δολάκωρη τὴ θέλει.

Περνάει σιμά τῆς, μὰ οὔτε δὲν κυττάζει
Τὸ ἀφρόπλαστο καὶ θεῖο κορμί, ποῦ μύριους
Πόθους ἀγάπης κι' ἠδονῆς ταιριάζει.

Καὶ προσπερνᾷ. Κι' ὀλόμορφη εἶναι ἢ πλάση
Κ' εἶναι ἢ νύχτια γλυκειά, νύχτια μὲ μάγια
Στολισμένη γι' ἀσύγκριτο γιορτάσι.

Μὰ τὴ σιωπὴ τῆς νύχτιας συνταράζει
Καὶ δεύτερη τῆς Μάγισσας κατάρρα,
Ποῦ ἢ φύση τὴν ἀκούει κι' ἀναιριχιάζει.

— « Ἡ κορῶνα σου ἢ μυριοδοξαμένη
'Απ' τὸ ἀνθρώπινο τὸ αἷμα, ποῦ βογγάει
'Ακάνθινο στεφάνι νὰ σοῦ γένει.— »

Καϊάντικρον τοῦ φεγγαριοῦ ἔχει γῆραι
Τὸ μάγο τῆς κορμί, σὶὸ στανροδορῶμι,
Κι' ἀκαριτερεὶ τὸ λάγγο πανηγύρι.

Μὰ γὰ κι' ὁ νηὸς τραγουδιστῆς σιμῶγει·
Ποῦθε ἔρχεται, καὶ ποῦ θὰ πάει; Δὲν ξέρει·
Οὔτε ὁ μακρὸς του δρόμος ποῦ τελειῶνει.

Περνάει βοντὰ καὶ δάση καὶ λαγκάδια
Καὶ τραγουδεῖ, σὸν τὸ πουλὶ σὶὸν κάμπο,
Καὶ τραγουδεῖ τὰ μαγεμένα βράδεια,
Τὴν χαρούμενη αὐγῆ, τοῦ ἡλίου τὸ χᾶδι,
Τῆς αὔρας το φίλι, τῆ μαύρη νύχτα,
"Οἷαν τὴν πλάση ζῶνει, σὰ μαγνάδι.

Καὶ τραγουδεῖ τὸ μαγικὸ τὸ ἀστέρι
Στὸν ξάστερο οὐρανό, σὸν τρεμουλιάζει,
Καὶ τραγουδεῖ τὸ μρωμένο ἀγέρι

Καὶ τὸ χλωμὸ τὸ ἡλιόγευμα ποῦ βᾶφει
Τὲς κορφὲς τῶν βοντῶν μὲ ρόδου χρῶμα
Καὶ μὲ λνωτὸ τῆ θάλασσα χρυσάφι.

Καὶ τραγουδεῖ τὸ ταπεινὸ χοριτάσι,
Ποῦ πράσινο, ἀπαλό, σιρῶνεται μπρὸς του
Μαλακὸ κι' ἀνοεῖρεντο κλιτάρι.

Καὶ τραγουδεῖ... μὰ μπρὸς του ξεπροβάλλει
Τῆς Μάγισσας τὸ ἀσύγκριτο τὸ θῶρι,
Τὰ ὠραία μαλλιά καὶ τὰ ὑπεροβία κάλλη.

Καὶ σιέκεται μπροσιὰ τῆς καὶ λυγίζει
Τὰ γόνατα — προσκυνητῆς τοῦ Ὁραίου.—
Δὲς κι' ὅλη ἡ πλάση μπρὸς τῆς γονατίζει.

— «Στὰ πόδια σου, γλυκειά μου, θὰ σκορπίσω
Τὰ δῶρα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδιάς μου,
"Ἄλλο ὁ φτωχὸς δὲν ἔχω γὰ χαρίσω.

Τρελλὸς τραγουδιστῆς γυρνῶ στὰ δάση
Σκέπη μου ὁ οὐρανός, γῶς μου τ' ἀστέρια
Καὶ κατοικιά μου πέρα ὡς πέρα ἡ πλάση.

Θὰ τραγουδῶ γιὰ ἓνα χαμόγελό σου,
Θὰ τραγουδῶ καὶ θὰ σὲ νατουρίζω,
Γλυκὸ τραγούδι γὰναι τ' ὄνειρό σου.

Τροφή μου τὸ χρυσόλογο, ποῦ σιάζει
Ἄπ' τὸ ἄχραντο τὸ σιόμα σου, Ὁμορφιά μου.
Θὰ ξεδιπλῶ μὲ τῆ δροσιά, ποῦ σιάζει

Τὸ ὄργὸ τὸ χεῖλι σιτὴν γλυκειὰν εἰδή σου.
"Ἄσε με, σιτὴν ἀγκάλῃ σου γὰ γῆρω,
Τὴν Ὁμορφιά γὰ σφίξω σὶὸ κορμί σου.»

«— Τρελλὲ τραγουδιστῆ, σὲ καριτεροῦσα
Καιροὺς καὶ χρόνια, ἀφότου ὁ ἥλιος λάμπει.
Τὰ λόγια σου, τὰ χεῖλη σου, διφοῦσα

Καὶ τῆ θωριά σου· γῆρε δῶ σιμά μου
Πρωτάκουσι τραγούδι θὰ γροικήσεις,
Μέσα σιτὴ μυριοπόθητη ἀγκαλιά μου.

Ποῦ κανένας δὲν τῶχει τραγουδήσει
Τραγουδιστῆς· καὶ μοιάζει ὁ κάθε του ἦχος
Μὲ πᾶθος, μὲ ἡδονή, μὲ πόθου βρύση.

Θᾶμαι γιὰ σένα ἀστειρέντη πηγῆ
Στὸ μακρὸν δρόμο, ποῦ σωμὸς δὲν ἔχει,
Σιτὴν ὠραία νύχτα, ποῦ δὲν ἔχει αὐγῆ.

ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟ

(Στὰ χειρόγραφα τοῦ ἀλησμόνητου διαλεχτοῦ συγγραφέα Κ. Θεοτόκη βρέθηκαν μερικὰ πεζὰ ποιήματα μὲ τὴν ἐπιγραφή «Ἀντιφεγγίδες» γραμμένα τὸ 1893 καὶ 1894 ὅταν δηλαδὴ ὁ συγγραφέας ἦταν· εἰκοσιτριῶν - εἰκοσιτεσσάρων χρονῶν. Τα δοκίμια αὐτὰ, ἀνέλδοτα ὡς σήμερα, δημοσιεύει ἡ Κερκυραϊκὴ Ἀνθολογία ὅχι γιατί μπορούν νὰ προσέβουν κάτι στὴ φιλολογικὴ ἀξία τοῦ λογοτέχνη, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἱστορικὴ τους ἀξία ὡς πρὸς τὴν ἐξέλιξη τοῦ ἔργου του καὶ γιατί τὰ περισσότερα ὅπως τὸ Ἀγγελόκαστρο, Πόρτα-ριόλα. Στὸ μνημεῖο τοῦ Μενεράτη ἢ ἀναφέρονται σὲ Κερκυραϊκὴ παράδοση, ἢ φανερώθουν τὴν Κερκυραϊκὴ σκέψη καὶ τὴν Κερκυραϊκὴ ψυχὴ.)

Πολύχρωμο τὸ κῆμα καὶ χαϊδευτὰ στὸ βράχο ἀπάνου πέφτει ἀφρίζοντας.

Μιὰν ὥραία ἀκούω μελωδία.

Τὶ στόμα μιλεῖ;

Α'.

Ὅχι νὰ πνίξω ἀνθρώπους, ὄχι, καράβια νὰ χάσω δὲ θέλω ἄλλο.

Τραγουδάω.

Τὸ πολύχρωμο κῆμα, ποῦ σιὸν ἥλιο λαμπρίζει, χαϊδεύει τὸν ἀρχαῖο γκρεμὸ ἀκόμα.

Ὅχι χρόνια περασμένα. Ὅταν ἡ Νύφες, λούανε τ' ἄσπρο τους ὄμορφο κορμὶ σὲ κάποια βρύση ἀφράτη, καὶ ὁ Πᾶνας ξάφνου ἐρχόντανε.

Τρομασμένες ἐκεῖνες στὰ δάσια χανόνιανε, κατάγυμνες.

Μὰ μία ἀπ' ὄλες ἔντρομη — τὸ δρόμο πρὸς τὴ θάλασσα ἀ- κλουθᾷ κυνηγημένη ἀπὸ τὸν ἄσκημο Θεό—

Ὅχι πῶς τὰ στήθια της τρέμουν! τὰ μαλλιά της τὰ μαῦρα πάνου σιτὲς πλάτες της πλένε, τὸ κάτασπρο κορμὶ δρωμένο σιὸν ἥλιο γυαλίζει.

Στὴν καρδιά τοῦ Πᾶνα π' ὄλο σιμώνει τὸ πάθος ἀνάβει.

«Μ' ἐπρόφταξε», λέει ἡ ὄμορφη Νύφη.

Τὸ πρόσωπό της κόκκινο ἀπὸ τὸ δρόμο εἶχε γίνει, τ' ἀρθού-

νια ἀνοιγοκλειούσανε γιὰ ν' ἀναπνέψει. Τὰ τρυφερά της πόδια εἶχανε ματώσει καὶ πονούσανε τώρα καθὼς ἀνέβαινε τὸ δυσκολο- πᾶτητο βράχο τοῦ Κάστρου.

Ἐκεῖνος πάντα ἀκλουθᾷ. Τὰ ποδάρια γιδοῦ πετᾶνε ἀπάνου σιτὲς πέτρες καὶ ἡ λύσσα του ὄλο ἀξαίνει.

Ὅλο σιμώνει. Ἡ νύφη φοβᾶται, φοβᾶται.

Ὁ δρόμος τέλειωσε στοῦ βουνοῦ τὴν κορφὴ πρὸς τὴ θάλασσα, ποῦ γαλανὴ χαμογελάει, ἀδιάφορη στὴ θλίψη τῆς Νύφης, ἡ ἄβυσσος ἀνοίγεται.

Ὅχι ἡ ἀπελπισμένη!

Ὅταν ὁ Πᾶνας νὰ τήνε πιάσει θέλει στὴ θάλασσα ρίχεται.

Ἐγίνηκε βράχος.

Τώρα ὁ Πᾶνας ἀγαναχτισμένος τρογύρου κυττάζει καὶ κλαίει ἀπὸ λύσσα καὶ λύπη.

Β'.

Ὅταν ὁ Κάρολος στοὺς Κορφοὺς τὴ δόξαν ἐζητοῦσε καὶ τὸ νησί ὑπόταξε κάποιος ἰσπότης Φράγκος γεμάτος ἱστορία στὸ βράχο αὐτὸν νὰ κατοικήσει ἤρθε.

Οἱ σιδερένιοι θώρακες, καὶ τὰ λαμπρά του ὄπλα, τ' ὄρατο ἀνδρεῖο πρόσωπο, τὰ ζωηρά του μάτια, σ' ἔρωτα ἐκινήσανε μία.

Ὅχι πόσο ὄμορφη καὶ αὐτή.

Κι' ἐκεῖ στὸ βουνὸ μέρες λαμπρὲς ἀπὸ ἔρωτα θεῖο περᾶσαν.

Ὅχι γλυκὰ φιλιά ἀγάπης. Ὅχι λόγια τρυφερά ποῦ ἀντηχούσαν ἐτότες, ἐνῶ στὴν κούρτη τοῦ κάστρου οἱ στρατιῶτες μὲ τὰ ὄπλα τους παίζαν.

Μὰ ἤρθε σκληρό, πολὺ σκληρὸ μαντάτο (ὄχι κλάμματα, ὄχι φι- λιά ἀπελπισμένα ποῦ ἄκουσε τότες ὁ βράχος!) νὰ φύγει ὁ καρβαλ- λιέρος.

Ὁ καρβαλλιέρος μίσηψε νὰ πάει στὴν Παλαιστίνα.

Στοῦ βράχου τὴν κορφὴ, καρφωμένη αὐτή, τὸ καράβι νὰ φεύγει κοιτάζει.

Ούτε νὰ κλαίει δύναμη δὲν εἶχε.

Δυὸ μέρες φαινότουνε ἀκόμα τὸ καρᾶβι, δύο μέρες ἔμενε αὐ-
τοῦ, χωρὶς νὰ συλλογιέται παρὰ κείνον ὅπου φεύγει.

Ἡ τρίτη νύχτα ἦρθε καὶ τὸ καρᾶβι σκέπασε τὸ βαρὺ σκοιάδι.

Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε;

Δὲν τῶβλεπε ἄλλο αὐτῆ.

Στὸν αἰώνιο γκρεμὸ δλόγυρα τ' ἀφρατο κῆμα πάντα τὴν ἴδια
γλῶσσα μιλεῖ, γλῶσσα ποῦ ἀπὸ στόμα δὲ βγαίνει.

Εἶνε ἡ σειρήνα ποῦ στὰ γαλάζια βάρη, κεῖ ποῦ κοιμᾶται τὸν
αἰώνιο της ὕπνο ἀκόμα τραγουδάει.

Καὶ τὴν ἀκοῦν οἱ δυὸ βράχοι. Ἐκεῖνος εἶναι ἡ θεία Νύφη,
ἐτοῦτος ἡ ἄτυχη ἐρωμένη τοῦ Φράγκου.

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Σ. τ. Σ.) Κάρολος γιὸς τοῦ Λουδοβίκου Η' τῆς Γαλλίας, ἀδερφός τοῦ ἁγίου Λουδοβίκου,
κόντες d'Anjou καὶ du Maine ἀπὸ τὸν πατέρα του, κόντες τῆς Προβήγκιας ἀπὸ τὴ γυναῖκα
τοῦ Βικτρίκη, βασίλειος τῆς Νάπολης καὶ τῆς Σικελίας ἀπὸ χάρισμα τοῦ Πάπα (1265).
Ἐνίκησε καὶ ἐσκότωσε τὸ Μανφρέδο στὸ Βενεζένο τὸ 1266. Ἐνίκησε τὸν Κορράδου τὸ
1268 καὶ ἐκατέχτησε τοὺς Κορρούς τὸ 1272.

Σ Τ Ρ Ο Φ Η

Ἐννοια δὲν εἶναι ἡ Ἀθηνα, ὁ τάφος εἶναι ἡ Ἀλήθεια

Καὶ τὸ μαγνάδι τὸ χρυσὸ τοῦ Ἀλείου εἶναι τὸ θάμπος.

Καίγεται ὁ Πλάστης. Κάψτε με καὶ μένα οὐράνια στήθεια

Φωνάζει ἀπὸ τὰ τάρταρα τῆς κόλασης ὁ κάμπος.

— 25 —

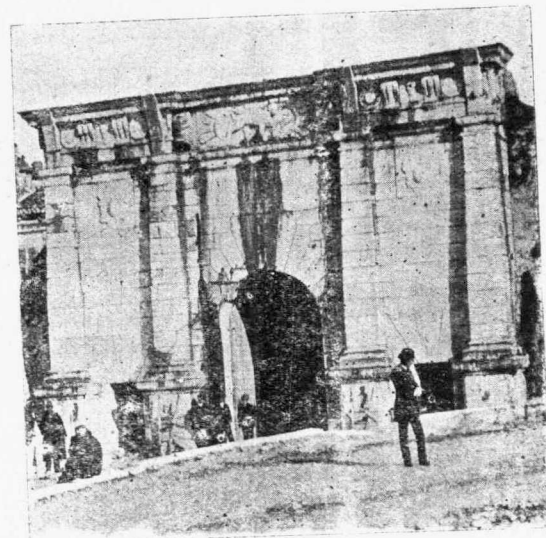
Καίγονται οἱ κόσμοι, οἱ κόσμοι σου. Τὰ φῶτα σου ἀναμμένα

Καθὼς περνῶ τὸ διάστημα τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου,

Ἔ φέγγος πανααρμόνιο, ἱερό, κᾶψε καὶ μένα

Εἶμαι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.

ΣΠΥΡΟΣ ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ

ΠΟΡΤΑ - ΡΙΑΛΑ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΤΙΦΕΓΓΙΔΕΣ

ΠΟΡΤΑ — ΡΙΑΛΑ

Ήτανε, ἀνόμεσα στ' ἀπόρθητα κάστρα τῶν Κορφῶνε, μεγάλη, βαρυσία, πέτρινος γίγαντας κάστρο κι' αὐτὴ. Οἱ αἰῶνες ἀπερνοῦσαν κ' ἐκείνη ἀγέραστη, ἀκόμα μένει ὀρθὴ ἡ μεγάλη πόρτα.

Εἶναι νύχτα.

Τοῦ μικροῦ καντηλιοῦ, ποῦ μπρὸς σὲ μίαν εἰκόνα εἶν' ἀναμμένο, ἡ λάμψη ξάφνου ἀξάινει. Ὁ θόσλος λάμπει. Γάλι, γάλι, ὁ ἀγέρας στὴ μέση πυκνώνει, καὶ γάλι, γάλι, φαίνεται μιά μεγάλη μορφή.

— «Ἐγὼ τοῦ Ἰκτίνου» λέει «ὠδήγησα τὸ χέρι, ὅταν τὸν Παρθενῶνα ἤθελῃσε νὰ χτίσει, ἐγὼ στὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτο τίς πυραμίδες ἐμπνευσα, ἐγὼ εἶμαι τοῦ χτίριου τὸ πνεῦμα.

«Ἐγὼ δὲ ζῶ σὲ βάρβαρους χρόνους, — καὶ πετάω ἀπὸ τόπο σὲ τόπο ἐκεῖ ποῦ με λατρεύουν. Ἐγὼ ἤμουν στὴν Ἑλλάδα τὴν ἀρχαία, ἐγὼ στὴ Ρώμη, στὴν Αἴγυπτο ἐγὼ ἡ Ποίηση κι' ἡ Δόξα με συνοδεύουν καὶ τοὺς βαρβάρους φεύγω.

«Σὺν πνοῇ θανάτου ἐμπρὸς φυσ' εἶ ἡ Βαρβαρότη, ἐκείνη ποῦ ἀρμάτωσε ἐνάντια μου τὰ χέρια τῶν Βανδάλων, ἐκείνη ποῦ μὲς στὴν καρδιά τοῦ Θεοδοσίου ἐμπήκε!

«Ὡμῆ, ἐπλάκωσε καὶ δῶ αὐτὴ ἡ θανάσιμη πνοή· ἡ θάρβαρη φωνὴ ἀκούστηκε.

«Νὰ ριζοῦνε, νὰ ριζοῦνε τὴν Πόρτα...»

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Σ. σ (Πόρτα - Ριάλα. Τὸ μοναχὸ ἱστορικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ μνημεῖο ποῦ εἶχε ἡ Κέρκυρα. Ἐρρίχτηκε τὸ 1893.

Μ Α Η Σ

Νάτος ἐξαναγύρισε
Ὁ Μᾶς με τὰ λουλούδια
Κι' ἔχουν γλυκὰ τραγούδια
Στὰ δέντρα τὰ πουλιά.
Ὅλα γελῶν κι' ἀνθίζουνε
Γῆς οὐρανόσ, καὶ κῶμα
Κι' ὦς κι' ἀπὸ τὸ μαῦρο μνημῆμα
Βγήκε τριανταφυλιά.

Ἡ ὠμορφονῆς τὴν κόμη τους
Μὲ ρόδα ἔχουν στολίσαι.
Τὸν ἥλιο ἔχουνε κλείσαι
Στὴ φλογερὴ ματιά·
Κι' ἐκεῖνος ποῦ καλόβολος
Ὅλη τὴ γῆς φωτίζει
Λὲς κι' εὐλογίες σκορπίζει
Στ' ἀνθρώπου τὴ δουλειά.

ΣΠΥΡΟΣ ΛΕΥΘΕΡΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΑΝ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΧΟΡΟΣ (Στάσιμον Α.)
(στίχος 432 — 486)

Καράβια πολυξάκουσια [Στροφή α.]

πὸν μιὰ φορὰ σὴν Τροία
πήγετε μὲ τὰμέτροητα
κουπιὰ σας, κὶ Νεραΐδες
σὸ δρόμο σας ἐχόρευαν,
καὶ τὰ γοργὰ δελφίνια,
πὸν τὴ φλογέραν ἀγαποῦν,
πηδοῦσαν κολυμβώντας
δίπλα σὲς μαῦρες πλώρες σας,
γιὰ νὰ ξεπροβοδίσουν
πρὸς τὸ Σιμοῦντα ποταμό,
σὴς Τροίας τὰχρογιάλια,
τὸν Ἀγαμέμνονα μαζὶ
μὲ τὸν ἐλαφροπόδη
τὸν Ἀχιλλέα, τῆς Θέτιδας
τὸ γιὸ τὸ φημισμένο.

Τὰ περιγιάλια ἀφήροντας (Στροφή α.)

τῆς Εὐβοίας κοὶ Νεραΐδες
ἔφεραν τὴν ὀλόχουσην
ἀσπίδα, πὸν τὰμόνια
τοῦ Ἡφαίστιου τὴν ἐδοῦλεψαν
καὶ πρὸς τὸ Πήλιο πήγαν
καὶ πρὸς τῆς Ὀσσας τὲς κορφές,
μὲς στὰ ἱερά τῆς δάση
καὶ σὶν Νυμφῶν τὸ ξάγναντο,
πὸν ὁ γοργοκαβαλλάρης

πατέρας καλανάθρευε
γιὰ φῶς μὲς σὴν Ἑλλάδα
τὸ τέκνο τὸ θαλασσινὸ
τῆς κόρης τοῦ Νηρέα,
ποῦχε τὸ πόδι πὸ γοργόν
ἀπ' ὅλους τοὺς Ἀτρεΐδες.

Καὶ σὸ λιμάνι τοῦ Ναυπλιοῦ (Στροφή β.)

κάποιον ποῦχε γυρίσει
ἀπὸ τὴν Τροία τὸν ἄκουσα
νὰ λέγη τὰ σημάδια
τῆς ξακουστῆς ἀσπίδας σου,
γιὰ τῆς Νεραΐδας, πὸν ἦταν
τῶν Τρώων τρομάρα ὀλόγυρα
σὸν κόθρο τῆς ἀσπίδας
μὲ φτερωτὰ τὰ πέδιλα
πειώνιας ὁ Περσέας
ἀπάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα
κρατοῦσε τῆς Γοργόνας
τὴν κεφαλὴν λαίμοκοπη
μὲ τὸν Ἑρμῆ, τῆς Μαίας
τὸν ἀγρογεννημένο γιὸ,
τὸν ἄγγελο τοῦ Δία.

Ὁ φωτεινὸς κύκλος τοῦ ἡλιοῦ (Ἀντιστροφή β.)

σὴ μέση τῆς ἀσπίδας
κατάλαμπε μὲ τὰλογα
τὰ φτερωτὰ καὶ αἰθέριοι
χοροὶ τῶν ἀστρῶν γύρω του,
οἱ Ὑάδες κοὶ Πλειάδες,
τρόμος στὰ μάτια τοῦ Ἐκτορα.

Στὴ χουσοκαλισμένη
 τὴν περικεφαλαία του
 Σφίγγες κρατοῦν στὰ νύχια
 τῶν τραγονδιῶν τους θύματα.
 Στὸ θώρακά του τρέχει
 γοργὰ ἢ Χίμαιρα, λιόντισσα
 φλογόπνοη μὲ τὰ νύχια
 πρὸς τῆς Πειρήνης ἰάλογο —
 ἰὸν Πήγασον — δρυῶντας.

(*Επωδός)

Στὸ φοινικὸ κονιάρι του
 φαριὰ γοργοπηδοῦσαν
 τετραζυγα, καὶ σήκωναν
 τριγύρω μαύρη σκόνη.—
 Τέτοιον ἀνθρώπων μαχητῶν
 τὸν ἀρχηγὸ ἔχεις σφάζει,
 δικό σου ἄντρα, κακόγνωμη
 ἐοὺ τοῦ Τυνδάρου κόρη.
 Γι' αὐτὸ σὲ θάνατο κακὸ
 κέσῃ οἱ θεοὶ θά στείλουν·
 ναί, καὶ θὰ ἰδῶ πιά κατὰ γῆς
 τὸ γαῖμα σου χυμένο
 ἀπὸ τὸ δόλιο σου λαιμὸ
 τὸ μαχαιροσφαγμένο.

ΧΟΡΟΣ

(οἱ τ. 585 — 596.)

(βλέποντας τὸν Ὁρέστη πού ἐρχεται ἐκδικητῆς τοῦ πατρός του.)

Ἐφτασες, ἔφτασες, ὦ πολυάρρητη μέρα,
 ἔλαμψες, ἔδειξες ὀλοφάνερο φῶς

μὲς στὴ χώραν, ἐκείνον ποῦ τόσον καιρὸ
 τριγυροῦσε σιὰ ξένα, διωγμένος ὁ δόλιος
 ἀπὸ τὰ πατριὰ του μακριά. Κάποιος θεὸς
 κάποιος θεὸς μᾶς χαρίζει τὴ νίκη. Καλή μου,
 σήκωσε τώρα τὰ χέρια σου,
 σήκωσε τὴ φωνή σου ψηλά,
 τοὺς θεοὺς παρακάλει
 μ' εὐτυχία μ' εὐτυχία
 μέσ' τὴν πόλη νὰ μπῆ ὁ ἀδερφός σου.

ΔΗΜ. Μ. ΣΑΡΡΟΣ

ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἄγιο θᾶναι τὸ μάγιο ποῦ ξορκάει
 Τὰ βάσανα· ἡ ἀγάπη σου μὲ λυώνει·
 Μὲ ὀνειράτα γλυκὰ μὲ θεμελιώνει.
 Ὁμίμῃ τὸν ἀδερφὸ τὸν κάνει Κᾶη.
 Τὸ πλᾶνο σου τὸ βλέμμα ποῦ νικάει
 Εἶνε ἀπὸ ἀχιτίδες κοφτερὸ μιλίονι
 Καὶ ἀφοῦ καθένας ἄχαρα τελιώνει
 Τοῦ στεναγμοῦ τὴ λαύρα νὰ γοιζάη.
 Ἄγγελος εἶνε φύλακας ἢ τοῦ ἄστρου
 Σὲ λαγίνοι ὁ μαγνίτης ἀλαβάστρου.
 Πλανᾶς ἐσὺ μαγευτικὴ Πανδῶρα,
 Παράδεισε τῆς γῆς, καὶ μ' ἔνα ξόρκι
 Ἡ ματιὰ σου μᾶς δίνει οὐράνια δῶρα·
 Μὰ εἶνε φεΐδια τὰ δάκρυά σου καὶ οἱ ὄρκοι.

ΣΠΥΡΟΣ ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ

Κ Α Λ Β Ο Σ

“Όσο βάσταζαν τὰ σκοτεινά τῆς σκλαβιάς χρόνια, ἡ Νέα Ἑλλάδα δὲν ἐγνώρισε ποίηση. Τὰ κλέφτικα τραγούδια ποῦ φανήκαν πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821, δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἄγριες καὶ ἀπελπισμένες κραυγὲς τῶν ἀγνωστῶν συνθετῶν τους. Μονότονα στὴ μορφή, δὲν ἔχουν σχεδὸν καμμίαν ἀξία. Μερικοὶ ποιητὲς ποῦ ἐπῆραν ἀπὸ τὴν ἰδιαίτερή τους πατριδα τὸ ὄνομα «Οἱ Ποιητὲς τῶν Ἰονίων Νήσων» τὰ ἐμάζεψαν τεχνικὰ αὐτὰ τὰ τραγούδια, ποῦ τὸ περιεχόμενό τους ἦταν ἀποκλειστικὰ ἐθνικόν. Ἔτσι ἀπὸ ἄγριες κραυγὲς ἐγίναν ποιήματα, χωρὶς ὅμως ν' ἀλλάξῃ καὶ τὸ περιεχόμενό τους, ἢ ἀπεριορίστη δηλαδὴ ἀγάπη γιὰ τὴν πατρίδα ποῦ εἶναι καὶ ὁ μοναδικὸς δεσμὸς μεταξὺ τῆς νέας καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ποίησης. Ἡ ψυχὴ τῶν Ἰονίων ποιητῶν εἶναι ὁ Σολωμός, οἱ ἄλλοι ἔχτο: ἀπὸ μίαν ἐξαιρέση, εἶναι οἱ ἀδύνατοι μιμητὲς του στὴ γλώσσα, στὴ μορφή καὶ στὸ περιεχόμενον. Τὴν ἐξαιρέση αὐτὴ τὴν ἀποτελεῖ ὁ Κάλβος, ποῦ δὲν ἐμιμήθηκε κανένα, ἀλλὰ καὶ ποῦ δὲν εὗρεκε οὐτ' αὐτὸς μιμητὴ.

Σκοτεινὴ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ Κάλβου. Φτωχίες, ἀρρώστειες, ἀπογοήτεψη, περιφρόνηση, ὅλα τὰχε φυλακμένα ἢ τύχη γι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, ποιητὴ ἀξίως σπάνιας. Στὴ Ζάκυνθο ὅπου ἐγενήθηκε, τὴν πρωτεύουσα τοῦ ὁμώνυμου νησιοῦ τοῦ Ἰονίου, γνωστοῦ γιὰ τὴν ὠμορφιὰ τῶν ἐξοχῶν του, ὁ Κάλβος ἐγνώρισθηκε ἀκόμα νέος μὲ τὸν Οὐγο Φώσκολο, τὸν Ἰταλὸ ποιητὴ, ὅπου ἀναγνωρίζοντας τὴν ἀξία τοῦ Κάλβου, ἐπροσπάθησε νὰ πείσῃ τὴν κοινότητα νὰ βοηθήσῃ τὸ φτωχὸ ποιητὴ. Οἱ σύγχρονοὶ του ὅμως, δὲν εἰδειξαν κανένα ἐνδιαφέρον καὶ δὲν ἐμπόρεσαν νὰ καταλάβουν οὔτε τὸν ποιητὴ, οὔτε τὸ ἔργο του. Τότε: ὁ Φώσκολος ἐπῆρε τὸ φίλο του μαζί του στὴν Ἰταλία. Ἡ Ἰταλικὴ λογοτεχνία ἐξασκούσε τότες ζωηρὴ καὶ σταθερὴ ἐπίδραση ἀπάνου στοὺς νεοελληνες ποιητὲς, καὶ ἡ ἐπίδραση αὐτὴ δὲν ἐπεριοριζόνταν μονάχα στὴν ποίηση γενικὰ, ἀλλὰ ἐπηρεάζε ἀκόμα καὶ στὴ γλώσσα. Γι' αὐτὸ ἡ γλώσσα τοῦ λαοῦ, ἀλλάζε σύμφωνα μὲ τὴ γλώσσα τοῦ Ντάντε καὶ ὁ νεοελληνικὸς στίχος δὲν δείχνει μεγάλῃ διαφορὰ ἀπὸ τὸν Ἰταλικόν. Τὸ γράψιμο ὅμως τοῦ Κάλβου ἦταν διαφορετικόν, καὶ ἀκολούθησε τοὺς γλωσσικούς καὶ μετρικούς κανόνες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν. Ὑπάρχει

μὴ ἐσωτερικὴ διαφορὰ. Οἱ Ἰόνιοι ποιητὲς ἐδικτηροῦσαν στοὺς στίχους τους τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, ἐνῶ ὁ Κάλβος τὴν ἀπόφευγε ἐντελῶς. Γι' αὐτὸ τὰ ποιήματά του δὲν ἄρεσαν στὸ λαόν, ὅπως ἄλλοτε «ὁ Φιλάργγυρος» τοῦ Μολιέρου, ποῦ ἐγράφτηκε στὸ πεζὸ ἀντὶς νὰ γραφτῆ πὲ ὁμοιοκατάληχτους στίχους. Ὁ Κάλβος ἐμείνε καιρὸ στὸ σπῆτι τοῦ Φώσκολου ἀρρωσιωμένος στὸ καλλιτεχνικόν του ἔργο. Ὅταν ὅμως ὁ φίλος του ἀναγκάσθηκε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἰταλία, ὁ Κάλβος τὸν ἀκολούθησε στὴν Ἀγγλία ὅπου ἐπειτα ἀπὸ λίγο διάστημα ὁ διαφορετικὸς τους χαραχτῆρας τοὺς ἐχώρισε. Ὁ Κάλβος τότε ἐπῆρε γιὰ γυναίκα μίαν Ἀγγλίδα καὶ ἓνα παιδί ἦλθε νὰ συμπλῶσῃ τὴν εὐτυχία του, ἀλλὰ ἄλλοιμονο! τὴ γυναίκα του τὴν ἐκόττωσε μιά βαρεὴ ἀρρώστεια καὶ τὸ παιδί της τὴν ἀκολούθησε γλήγορα στὸν τάφο του. Ὁ μεγάλος πόνος μοναχὰ ἀπὸ ἓνα ἐξαιρετικόν γεγονός μπόρεσε νὰ πολεμηθῆ. Ἐνα μεγάλο ὄνειρο ἐπραγματοποιήθηκε ἢ Ἑλλάδα ἐπανάστατήσε ἐναντίον τοῦ τυράννου της καὶ ὁ πόλεμος τῆς ἀνεξαρτησίας εἶχε ἐπὶ τελους ξεσπάσῃ. Ὅτι εἶχε γιὰ χρόνια τραγουδήσῃ σ' ὅλα του τὰ τραγούδια καὶ ὅτι εἶχε ἀπὸ νέος ὄνειρευτῆ ἐπραγματοποιήθηκε. Τρελλὸς ἀπὸ χράρ, ξαναγυρίζε στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ τῆς προσφέρει τὴ ζωὴ του, ὅπως τῆς εἶχε ἀφιερῶσῃ ἄλλοτε τὴ λυρα του. Θλιβερά ὅμως γεγονότα τὸν ἐπιρριμεναν ἐκεῖ.

Ἀνάμεσα στοὺς Ἑλληνες ἐβασίλευε ἡ διχόνοια. Καὶ δὲν ἦταν τοῦτο ἓνα φαινόμενο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ γενικὰ ἓνα σημάδι τοῦ χαραχτῆρα τους, καὶ ὁ Κάλβος εἶδε μὲ μεγαλι του λύπη, νὰ χάνεται ἡ μεγάλη ἰδέα, γιὰ ταπεινοὺς ἐγωισμούς. Καταλυπημένος ὁ ποιητὴς, γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον ἐβλεπε νὰ πραγματοποιεῖται τὸ ὑψηλότερό του ὄνειρο, δὲν ἐμπόρεσε νὰ ἴδῃ ποτέ ἀπὸ σιμὰ τὸ θρίαμβόν του, γιὰτὶ ἔφυγε ἄλλη μιά φορὰ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐζήτησε καταρῦγιο στὸ Παρίσι. Σ' αὐτὴ τὴν πόλι ἐδημοσίευσε τὸ «Φάσμα» στὸ ὁποῖο ἐπεριγράψε μὲ ζωηρὰ χρώματα τίς ἀτιμες πράξεις τῶν ἐλευθερωτῶν τῆς πατρίδας του. Ἀλλὰ καὶ τὸ Παρίσι δὲν τὸν ἐκράτησε γιὰ πολὺ καὶ ὁ Κάλβος ἐξαναγύρισε στὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκατοίκησε στὴν Κέρκυρα. Ἐκεῖ ἄρχισε νὰ δίνῃ μαθήματα γιὰ νὰ ζῆσῃ, ἐπειτα ἐργάστηκε, ἀλλὰ τοῦ κίκου, γιὰ νὰ ὀνομαστῆ καθηγητῆς στὴν Ἰόνιο Ἀκαδημία, ὡς ποῦ στὸ τέλος ἐσύστησε ὁ ἴδιος ἓνα σχολεῖόν. Ἐπειτα ὅμως ἀπὸ τόσας δυστυχίες, τοῦ ἐχαμογέλασε στὸ ὕστερο καὶ ἡ τύχη καὶ ὀνομάστηκε καθηγητῆς στὴν Ἀκαδημία. Σύγχρονα καὶ ἡ Μοῦσα του

έδειχνε εξαιρετική γονιμότητα, αλλά ή άδιανοοία πού ό κόσμος έδειχνε για τά έργα του έμεγάλωνε άδικόσκοπα. Έπαραιτήθηκε από τήν 'Ακαδημία και έδημοσίεψε τίς 'Ωδές του, πού είναι ότι ύψηλότερο έχει νά δείξη ή νεοελληνική λογοτεχνία. Στη δημοσίεψη τών 'Ωδών του, άποκριθηκε τό γέλιο και ή περιφρόνηση, τόν έγελούσαν και γι' αυτό έπαραινωρίστηκε και αυτή ή αξία και ή σημασία του έργου του. Και ενώ έβλεπε από τή μιá μεριά νά κινδυνεύη ή πατρίδα του από τή μικροπρέπεια τών έλευθερωτών της, έβλεπε από τήν άλλη νά περιφρονήται και νά παραγνωρίζεται άσπλαχνα τό έργο του πού-της είχε άφιρώση. Έπέρασε έτσι πολύ καιρό στην μεγάλητερη φτώχεια, έπειτα άρρωστος και άπογοητευμένος έδοκίμασε νά έλευθερωθή από τή ζωή δηλητηριάζομενος. Τόν έβοήθησαν όμως εγκαίρως και τόν έσωσαν. Τό μέλλον όμως είχε γι' αυτόν ακόμα πολλές πίκρες. Βοηθημένος από μερικούς φίλους εξαναγκώρισε στό Λονδίνο, όπου έτυφλωθηκε και εκατόντησε στη μεγαλύτερη στέρηση. Τά έργα του Κάλθου δείχνουν έναν άπεριόριστο έρωτα για τήν πατρίδα και κάθε του σκέψη ήταν όλη πατριωτισμός. Λατρεύοντας στη ζωή τήν γενέθλια γή του ήθελεσι νά μή τήν χάση και μετά θάνατον. Νά πώς εκφράζεται ό ποιητής:

Άς μή μου δώση ή μοίρα μου
Είς ζένην γήν τόν τάρον·
Είηαι γλυκός ό θάνατος
Μόνον όταν κοιμώμ'εθα
Είς τήν πατρίδα.

'Αλλά ή Είρωνεία τής τύχης άρνήθηκε στον ποιητή και τήν τελευταίαν ευχή του, και ό Κάλθος απέθανε στην μεγαλύτερη δυστυχία, λησμονημένος από όλους στην όχθη του Τάμεση.

Πέρασαν χρόνια πολλά από τό θάνατό του και τότε μόνον οι ώδές του έχτιμήθηκαν κι' έθαυμάστηκαν απ' όλους. Γραμμένες στην καθαρώτερη 'Ελληνική-μόνον έδώ κι' εκεί άπαντάει κανείς λαϊκές εκφράσεις - είναι ένας ύμνος τής αγάπης για τήν πατρίδα. Οι ύψηλές ιδέες συμφωνάνε με τό έκρηκτικό μέσο και με τή μετρική τους, άν και φαίνεται παραδόξη.

Έμεταφράστηκαν Γαλλικά και έβραβεύθηκαν από τή Γαλλική 'Ακαδημία.

Ο Κάλθος έγεννήθηκε στη Ζάκυνθο τό 1792 και πέθανε στο Λονδίνο τό 1869. Οι ώδές του έτυπώθηκαν πρώτη φορά στη Γενέθη τό 1824, και στο Παρίσι τό 1826.

(Από τό Γερμανικό.)